اقتصاددان‌ها علت اصلی نوسانات اخیر دلار را تشریح کردند

از افزایش نقدینگی تا تسلط الیگارشی بر اقتصاد کشور

گروه اقتصاد - بازار ارز در روزها و هفته‌های اخیر نوسانات زیادی داشته و رکوردهای جدیدی را در قیمت‌ها به ثبت رسانده است. در خصوص دلایل و ریشه‌های این روند نظریه ها و مبناهای مختلفی از منظر اقتصادی و غیر اقتصادی مطرح می‌شود. آنچه که اقتصاددان‌ها بر آن باور دارند این است که مسیر کنونی تورم و رشد نقدینگی اثر خود را بر رشد قیمت دلار و سایر ارزها نیز گذاشته و ارز در حال جبران عقب ماندگی خود از تورم است.

تا زمانی که نقدینگی بدون کنترل افزایش پیدا می‌کند، آثار آن ناخواسته بر همه بازارها نمایان می‌شود؛ چه آن را دوست داشته باشیم و چه نداشته‌باشیم

با این وجود برخی دیگر معتقدند که افزایش نرخ ارز در ایران تنها با دلایل علمی قابل توضیح نیست و برخی گروه‌ها در پشت صحنه این افزایش قیمت‌ها قرار دارند. در این خصوص خبرنگار ایسنا با فعالان اقتصادی بخش خصوصی و اعضای اتاق بازرگانی از دو منظر متفاوت به بررسی دلایل افزایش نرخ ارز در این روزها پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

ریشه افزایش نرخ ارز، رشد افسارگسیخته نقدینگی است

محمدرضا نجفی منش - عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران - در گفت‌وگو با ایسنا، با تاکید بر اینکه افزایش نرخ ارز نتیجه دخالت‌های نادرست اقتصادی و رشد بی‌ضابطه نقدینگی است، گفت: تا زمانی که حجم نقدینگی بدون افزایش متناسب با تولید و کالا بالا می‌رود، افزایش قیمت‌ها در همه بازارها اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

وی با اشاره به دلایل اصلی افزایش نرخ ارز اظهار کرد: اگر بخواهیم ریشه واقعی افزایش نرخ‌ها را بررسی کنیم، باید به سیاست‌های اقتصادی و به‌ویژه رشد شدید نقدینگی در کشور توجه کنیم. افزایش نقدینگی به صورت مستقیم باعث افزایش قیمت همه کالاها، از جمله ارز، می‌شود.

نجفی‌منشی ادامه داد: وقتی حجم نقدینگی افزایش پیدا می‌کند اما میزان تولید و حجم کالا در اقتصاد بالا نمی‌رود، نتیجه‌ای جز افزایش قیمت‌ها ندارد. این یک قاعده شناخته شده اقتصادی است که بیش از یک قرن پیش مطرح شده؛ اگر نقدینگی بالا برود و عرضه کالا افزایش نیابد، قیمت‌ها به طور طبیعی افزایش پیدا می‌کنند.

این عضو هیأت نمایندگان اتاق تهران با تأکید بر فراگیر بودن اثر نقدینگی گفت: فرقی نمی‌کند چه بازاری را بررسی کنیم؛ مسکن، ارز، مواد غذایی مانند برنج و نان یا حتی کالاهای مصرفی روزمره، همه تقریباً با همین نسبت دچار نوسان شده‌اند. دولت در سال‌های گذشته تلاش می‌کرد برخی قیمت‌ها را به‌صورت مصنوعی پایین نگه دارد، اما اکنون دیگر امکان ادامه این سیاست وجود ندارد.

وی افزود: در چنین شرایطی، فعالان اقتصادی و صادرکنندگان با این پرسش مواجه می‌شوند که چرا باید کالای خود را در داخل با نرخ پایین‌تر بفروشند، در حالی که امکان فروش با قیمت بالاتر وجود دارد. همین موضوع باعث شد سیاست‌های کنترلی به تدریج بی اثر شود و اکنون شاهد نرخ‌های بالا هستیم.

نجفی‌منشی در پاسخ به این دیدگاه که برخی بخش خصوصی را متهم به تمایل به افزایش نرخ ارز می‌کنند، تصریح کرد: این برداشت کاملاً اشتباه است. خواسته ما این است که ریشه مشکل اصلاح شود. تا زمانی که نقدینگی بدون کنترل افزایش پیدا می‌کند، آثار آن ناخواسته بر همه بازارها نمایان می‌شود؛ چه آن را دوست داشته باشیم و چه نداشته باشیم.

او ادامه داد: افزایش نرخ دلار در بازار، به طور مستقیم بر قیمت کالاهایی که به ارز وابستگی دارند اثر می‌گذارد. مواد اولیه داخلی مانند فولاد، آلومینیوم، مس و محصولات پتروشیمی، طبق قوانین موجود، متأثر از قیمت ارز افزایش قیمت پیدا می‌کنند. از آنجا که مدیریت دقیقی بر این روند وجود ندارد، حتی قیمت‌های جهانی نیز در نهایت با نرخ‌های بالاتر به بازار داخلی منتقل می‌شوند.

عضو هیأت نمایندگان اتاق تهران با طرح یک پرسش اساسی گفت: سؤال اصلی این است که چرا حجم نقدینگی مدام افزایش پیدا می‌کند؟ پاسخ این سؤال به دولت و مجلس بازمی‌گردد؛ جایی که بودجه کشور تنظیم می‌شود. وقتی هزینه‌ها افزایش پیدا می‌کند اما درآمد کافی وجود ندارد، دولت ناچار می‌شود به روش‌هایی مانند استقراض و افزایش پایه پولی متوسل شود.

نجفی‌منشی خاطرنشان کرد: فشار دولت بر بانک مرکزی در نهایت منجر به افزایش حجم نقدینگی می‌شود و این روند به صورت زنجیره‌ای بر کل اقتصاد اثر می‌گذارد. تا زمانی که این چرخه اصلاح نشود، نباید انتظار ثبات پایدار در بازار ارز و کالاها را داشت

چه کسانی پشت صحنه افزایش نرخ ارز هستند؟

در همین زمینه مجیدرضا حریری، عضو اتاق بازرگانی در گفت‌وگو با ایسنا، درباره دلایل روند افزایشی روزهای اخیر در بازار ارز گفت: در وهله نخست باید گفت که قیمت ارز در کشور ما بیش از هر چیز تابع سیاست خارجی و تحولات مرتبط با آن است؛ از جمله تحریم‌ها، تنش‌ها، جنگ و درگیری. این عوامل در هر جای دنیا می‌توانند بر ارزش پول ملی اثرگذار باشند. اگر به دنبال ریشه اصلی نوسانات ارزی هستیم، باید بپذیریم که کشور ما در دو دهه گذشته به طور مستمر درگیر منازعه، تحریم و تنش بوده است.

او افزود: اما پرسش اساسی این است که آیا همه این عوامل به تنهایی می‌توانند چنین ضربه‌ای به اقتصاد کشور وارد کنند؟ به نظر من، پاسخ منفی است. اگر ما می‌توانستیم با روشی متعادل‌تر یا دست کم پایدارتر عمل کنیم و تکلیف خود را مشخص می‌کردیم که چه الگوی اقتصادی را به عنوان سرمشق پذیرفته‌ایم، شرایط متفاوت می‌شد. اینکه اقتصاد ما قرار است مبتنی بر روابط بازار باشد یا یک اقتصاد متمرکز و دولتی؛ که قاعدتاً در شرایط جنگی، در همه جای دنیا اقتصادها به سمت تمرکز و مداخله بیشتر دولت حرکت می‌کنند اما ما هیچ یک از این مسیرها را به درستی انتخاب نکردیم.

حریری تصریح کرد: در نتیجه، اقتصاد کشور گرفتار تصمیم گیری‌های محدود و بسته از سوی گروه‌های خاصی شده است؛ تیم‌هایی مشخص که هر زمان به اهرم‌های کلیدی تصمیم‌گیری دست پیدا می‌کنند، با فشار بر دکمه گران سازی، همه چیز را گران می‌کنند و اسم آن را «اقتصاد بازار» می‌گذارند. در حالی که واقعاً مشخص نیست این چه نوع بازاری است که امروز شاهد آن هستیم. نکته دیگری که باید به آن اشاره کنم این است که در دو دهه اخیر که دچار کمبود منابع بوده‌ایم، همواره در پایان سال میلادی و به‌ویژه در ماه دسامبر، با کمبود منابع ارزی مواجه بوده‌ایم، موضوع سابقه تاریخی دارد. زمانی که دلار ۱۰۰۰ یا ۱۲۰۰ تومان بود، در این مقاطع به ۱۳۰۰ یا ۱۴۰۰ تومان می‌رسید؛ یا زمانی که ۳۵۰۰ تومان بود، تا حدود ۳۹۰۰ تومان افزایش می‌یافت. اما امروز مسئله این است که ارزش ریال آن‌قدر کاهش یافته که نوسانات یک تا دو درصدی، به افزایش چندین تومانی نرخ ارز منجر می‌شود.

این عضو اتاق بازرگانی به موضوع کسری بودجه دولت هم اشاره کرد و آن را عامل موثری در وضعیت فعلی ارز دانست و گفت: همه می‌دانند که این کسری چگونه جبران می‌شود، حتی همان‌هایی که مدعی‌اند چنین چیزی ممکن نیست. در اقتصادی که حدود ۹۰ درصد ارز در اختیار دولت و حاکمیت است - چه از محل فروش نفت و چه صادرات غیرنفتی شرکت‌های حاکمیتی مانند پتروشیمی‌ها، فولادی‌ها و معادن بزرگ - امکان مدیریت وجود دارد. این شرکت‌ها عمدتا وابسته به نهادهای حاکمیتی، صندوق‌های بازنشستگی، بنیادها و ستادها هستند. بنابراین، این روایت که «نمی‌شود»، بیشتر به یک داستان تاریخی تبدیل شده که سال‌هاست تکرار می‌شود.

حریری ادامه داد: نکته جدیدی که به این چرخه اضافه شده این است که برخی تصمیم‌گیران تلاش می‌کنند با دستکاری زمان‌بندی سیاست‌ها، اثرات تورمی تصمیمات خود را کمرنگ جلوه دهند. برای مثال، قیمت بنزین را افزایش می‌دهند و هم‌زمان نرخ ارز را به سطوحی مانند ۱۲۵ یا ۱۳۰ هزار تومان می‌رسانند، سپس مدعی می‌شوند که افزایش قیمت بنزین تنها چند درصد اثر تورمی داشته است. در حالی که فراموش می‌کنند از اردیبهشت ماه، زمانی که اعمال این سیاست‌ها تقریبا قطعی شده بود، نرخ دلار حدود ۸۲ هزار تومان بوده و به تدریج و به صورت هدفمند تا سطوح فعلی افزایش یافته است.

او تصریح کرد: در واقع، دو سیاست به طور هم زمان اجرا شده است؛ از یک سو افزایش قیمت بنزین که به طور مستقیم تورم در بخش حمل‌ونقل ایجاد می‌کند - چرا که در واقع قیمت بنزین دو برابر شده و از سوی دیگر، حذف یا محدودسازی ارز ترجیحی، آن هم به شکلی که در ظاهر اعلام می‌شود حذف شده، اما در عمل به صورت پنهان توزیع می‌شود. این مجموعه سیاست‌ها حاصل تفکری مشخص است که توسط افراد معینی در حال اجراست؛ تفکری که مبتنی به قول خودشان تک نرخی کردن ارز و گران‌سازی اقلام و نهاده‌ها از جمله سوخت و سایر حامل‌های انرژی است و به نظر می‌رسد قرار است اتفاق بیفتد. هدف آن‌ها این است که بگویند اثر تورمی این تصمیمات محدود و مثلاً ۴ یا ۵ درصد است، در حالی که به باور من، این سیاست‌ها به تنهایی بیش از ۳۵ درصد تورم ایجاد می‌کنند، آن هم علاوه بر تورم ساختاری ۳۰ تا ۴۰ درصدی موجود در اقتصاد.

عضو اتاق بازرگانی یادآور شد: از اردیبهشت ماه که دلار ۸۲ هزار تومان بود تا امروز، نرخ دلار حدود ۶۰ هزار تومان افزایش یافته است. این افزایش ارتباط مستقیمی با جنگ یا حملات اسرائیل ندارد. حتی اگر آن اتفاقات هم مثل جنگ رخ نمی‌داد، همین مسیر طی می‌شد؛ چرا که این افزایش مبتنی بر یک سیاست تعریف شده است. زمانی که مشاهده می‌کنید کمبود مصنوعی ارز به صورت سیستماتیک در حال ایجاد آن هستند از جمله با تأخیر ۱۸۰ روزه در تخصیص ارز به واردکنندگان مشخص است. بارها شنیده‌ایم که مسئولان اعلام کرده‌اند پتروشیمی‌ها و فولادی‌ها با بانک مرکزی همکاری می‌کنند، اما هم زمان شاهد مذاکره و «توافق» با همین شرکت‌ها برای عرضه ارز هستیم. اینکه دولت مجبور باشد با مدیران شرکت‌های وابسته به خود برای بازگرداندن ارز مذاکره کند، نشان‌دهنده واگذاری قدرت به الیگارشی‌های اقتصادی است؛ به مفهوم مطلق، چه آن الیگارش هایی که در حاکمیت شکل گرفته‌اند و چه آن‌هایی که دولت و وزیر می‌سازند.

حریری با تاکید بر اینکه امروز تسلط الیگارشی بر اقتصاد کشور حتی به صورت علنی دیده می‌شود گفت: افرادی با سابقه فساد یا بدنامی، در رسانه‌ها ظاهر می‌شوند و به بانک مرکزی یا وزرا خط و نشان می‌کشند و یا مثلا می گویند وزیر کشاورزی را چند روزه بر کنار می کنند امری که پیش‌تر پنهان بود. در کنار این‌ها، عده‌ای تئوریسین نیز به خدمت این الیگارشی‌ها درآمده‌اند تا اقدامات آن‌ها را در رسانه‌ها توجیه کنند. من نقل قول می کنم از آقای راغفر و ایشان گفتند در جلسه ای که خدمت رئیس جمهور رسیدیم به ایشان گفتیم از بعضی از این افراد پرهیز کنید، در همین فضا، شاهد برگزاری جلسات منظم چند ساعته هر دو هفته میان برخی از این اقتصاددانان با رئیس‌جمهور هستیم. اما پس از همان جلسات، نامه سرگشاده به رئیس جمهور می نویسند با امضای «۱۸۰ اقتصاددان»؛ در حالی که بررسی‌ها نشان می‌دهد تعداد اندکی از امضاکنندگان واقعاً اقتصاددان هستند و بیشتر جامعه شناس و علوم سیاسی خوانده هستند. نامه سرگشاده را کسی باید بدهد که به رئیس جمهور دسترسی ندارند. این نامه‌ها مخاطب شان رئیس‌جمهور نیست، چون این ها دسترسی مستقیم به رئیس جمهور دارند؛ مخاطب شان جای دیگری است.

اخبار

«سنا» داده‌های گزارش مدیریت پژوهش سازمان بورس و اوراق بهادار را بررسی می‌کند

رشد ۴۷ درصدی ارزش معاملات بازارهای فیزیکی بورس‌های کالایی

گزارش مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار حاکی از آن است که ارزش معاملات بازار فیزیکی بورس‌های کالایی ایران در آبان امسال ۲۶۲ همت بوده است.

به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران(سنا)، گزارش مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار از حجم و ارزش معاملات بازار فیزیکی در بورس‌های کالایی ایران نشان می‌دهد ارزش معاملات بازارهای فیزیکی بورس‌های کالایی با رشد ۴۷ درصدی از ۱،۲۹۹ همت در۸ ماه سال ۱۴۰۳ به ۱،۹۰۸ همت در ۸ ماه امسال افزایش یافت.

معاملات بازار فیزیکی بورس کالا

در آبان امسال، ارزش معاملات بازار فیزیکی بورس کالا شامل کالاهای معدنی، کشاورزی، صنعتی، پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی، بازار فرعی، بازار املاک و مستغلات و خودرو به ۲۲۳همت رسید.

داده‌های این گزارش نشان می‌دهد در دوره یادشده گروه کالاهای صنعتی با ۱۳۶ همت، بیش‌ترین ارزش معاملات را در میان گروه‌های کالایی به خود اختصاص داده، ارزش معاملات این گروه کالایی در مهر ۱۷۳ همت بوده است.

به این ترتیب مجموع ارزش معاملات بازار فیزیکی بورس کالا در ۸ ماه امسال به ۱،۶۶۳ همت رسیده است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۴۶ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

معاملات بازار فیزیکی بورس انرژی

افزون براین ارزش معاملات بازار فیزیکی بورس انرژی شامل محصولات هیدروکربوری (نفت و گاز و سایر حامل های انرژی..) و برق در آبان امسال ۳۹ همت بوده است. به این ترتیب مجموع ارزش معاملات بازار فیزیکی بورس انرژی در ۸ ماه امسال به ۲۴۶ رسیده است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۵۲ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

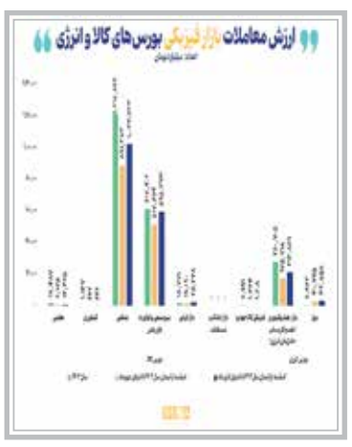

در نشست خبری مدیرعامل بانک تبیین شد

عملکرد بانک مهر ایران در ۱۸ سال فعالیت؛ ۶۰۰ همت منابع، ۲۲ میلیون مشتری، ۲۷ میلیون فقره وام

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران با اشاره به عملکرد بانک در طول ۱۸ سال فعالیت خود، اظهار داشت: منابع بانک به حدود ۶۰۰ همت و تعداد مشتریان به ۲۲ میلیون نفر افزایش یافته، همچنین در طول این مدت ۲۷ میلیون فقره تسهیلات پرداخت شده است.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی قرض‌الحسنه، دکتر «غلامرضا فتحعلی» مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران، در نشست خبری که با حضور اصحاب رسانه و به مناسبت هجدهمین سالروز تأسیس این بانک برگزار شد، با اشاره به مسیر طی شده بانک از زمان تأسیس تاکنون، اظهار کرد: امروز با افتخار هجدهمین سالروز تأسیس بانک را جشن می‌گیریم؛ مسیری که حاصل تلاش شبانه‌روزی کارکنان بانک است.

وی افزود: بانک قرض‌الحسنه مهر ایران از سال ۱۳۸۶ شروع به کار کرده که در این مدت، فعالیت‌های آن در چارچوب مصوبات مجمع و اساسنامه بانک توسعه یافته و به مدد همکاری مناسب با بانک مرکزی، در کنار مأموریت اصلی قرض‌الحسنه، سایر خدمات یک بانک استاندارد نیز به این مجموعه اضافه شده و این مسیر با تمرکز بر اقتصاد دیجیتال ادامه خواهد یافت.

فتحعلی با تأکید بر جایگاه بانک قرض‌الحسنه مهر ایران به‌عنوان یک بانک استاندارد گفت: تفاوت اصلی این بانک با بانک‌های تجاری صرفاً در حوزه سپرده‌های سرمایه‌گذاری است؛ بانک فقط منابع قرض‌الحسنه جذب کرده و آن را در قالب تسهیلات قرض‌الحسنه به مردم اعطا می‌کند. تنوع سبد محصولات بانک در دستور کار قرار دارد و در آینده خدمات ارزی و ضمانت‌نامه نیز به بانک اضافه خواهد شد.

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران در ادامه با اشاره به سرمایه ثبتی بانک، اظهار کرد: سرمایه ثبت شده بانک در حال حاضر ۱۵ همت است و طی ۱۸ سال گذشته، بانک‌های دولتی و اصل ۴۴ به‌عنوان سهامداران بانک، حمایت قابل توجهی از این مجموعه داشته‌اند، بدون آنکه حتی یک ریال سود دریافت کنند. همه فرآیند افزایش سرمایه بانک از محل ۱۰ درصد آورده غیرنقدی سهامداران و ۹۰ درصد از محل عملیات بانک تأمین شده است.

وی ابراز امیدواری کرد با تداوم این روند، سرمایه ثبتی بانک تا پایان سال به ۲۲ همت افزایش یابد که می‌تواند نقش مؤثری در اصلاح و بهبود نسبت‌های احتیاطی ابلاغی بانک مرکزی ایفا کند.

اصلاح ساختار و توسعه شبکه شعب

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران با اشاره به اجرای برنامه راهبردی ۳ ساله بانک، اظهار کرد: ساختار بانک متناسب با اهداف و مأموریت‌ها در این برنامه اصلاح شده و این اقدام به عنوان بخشی از برنامه عملیاتی بانک، در ابتدای سال جاری با موفقیت به اجرا درآمد.

وی افزود: بانک قرض‌الحسنه مهر ایران در سراسر ایران حضور پررنگی دارد و در همه استان‌ها، مراکز استان و شهرهای بالای ۱۰۰هزار نفر جمعیت فعال است؛ به‌طوری‌که در ۳۳۰ شهر بانک ۵۳۱ شعبه و باجه دارد. همچنین توسعه شعب با رویکرد بانکداری دیجیتال و با حساسیت ویژه نسبت به افزایش بهره‌وری، به‌صورت هدفمند دنبال می‌شود.

فتحعلی با اشاره به وضعیت بانک در استان تهران گفت: با وجود آنکه حدود ۶۰ درصد نقدینگی کل کشور در تهران متمرکز است، سهم بانک در این استان حدود یک درصد است، در حالی که متوسط سهم بانک از نقدینگی سیستم بانکی ۳.۹ درصد است. برای جبران این عقب‌ماندگی، مجوزهای لازم از بانک مرکزی در حال دریافت است تا با افزایش ۲۲ شعبه در تهران، زمینه ارتقای سهم بازار بانک در این استان فراهم شود.

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران به رشد منابع بانک اشاره کرد و گفت: در حوزه سرانه منابع، عملکرد بانک بسیار مطلوب بوده و تا تاریخ ۱۹ آذرماه ۱۴۰۴، رشد ۳۵ درصدی ثبت شده که متوسط منابع هر شعبه به بیش از ۱.۱ همت رسیده و سرانه منابع به ازای هر کارمند به ۱۴۶ میلیارد تومان افزایش یافته است؛ روندی رو به رشد که طی ۳ سال گذشته، تفاوت معناداری نسبت به سنوات پیشین ایجاد کرده است.

وی افزود: تعداد سپرده‌ها به بیش از ۳۳ میلیون فقره رسیده که از نظر مبلغ، ۸۱ درصد مربوط به اشخاص حقیقی و حدود ۱۹ درصد مربوط به سپرده‌های حقوقی است که با توجه به نگاه ویژه بانک به اصناف و شرکت‌ها که در برنامه راهبردی ۳ ساله نیز به عنوان خطوط اصلی و گروه‌های هدف مورد توجه قرار گرفته‌اند، تلاش می‌شود سهم سپرده‌های حقوقی در ترکیب منابع بانک افزایش یابد.

توسعه بانکداری دیجیتال, حدود ۶۰ درصد افتتاح حساب‌ها غیرحضوری است

وی افزود: تا پایان ۱۹ آذرماه ۱۴۰۴، منابع بانک رشد ۳۵ درصدی را ثبت کرده که این میزان بالاتر از رشد نقدینگی کشور بوده و ۹۳ درصد بودجه مصوب بانک نیز در این مقطع زمانی پوشش داده شده است.

فتحعلی با اشاره به روند افتتاح حساب‌ها، اظهار داشت: یکی از محورهای اصلی برنامه راهبردی ۳ ساله بانک، توسعه خدمات غیرحضوری از طریق بانکداری دیجیتال است. در حال حاضر، ۵۸ درصد افتتاح سپرده‌ها به‌صورت غیرحضوری و ۴۲ درصد به‌صورت حضوری انجام می‌شود. رویکرد بانک بر این است که خدمات مرتبط با خطوط خرد و اجتماعی به بستر پلتفرم‌های دیجیتال منتقل شود تا با کاهش مراجعات حضوری، امکان تمرکز شعب بر ارائه خدمات تخصصی‌تر به خطوط شرکتی و اصناف، از جمله تعهدات، خدمات ارزی و خدمات مشاوره مدیریت فراهم شود؛ اقدامی که در نهایت به افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها در بانک قرض‌الحسنه مهر ایران منجر خواهد شد.

۷۸ درصد تسهیلات غیرحضوری پرداخت می‌شود

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران با اشاره به نحوه پرداخت تسهیلات در این بانک، گفت: در حوزه تسهیلات پرداختی نیز رویکرد بانک مشابه سایر خدمات است، به‌طوری‌که حدود ۷۸ درصد تسهیلات از طریق پلتفرم‌ها و به‌صورت غیرحضوری، با استفاده از ظرفیت‌های بانکداری الکترونیک و دیجیتال پرداخت می‌شود. این رویکرد با هدف افزایش مطلوبیت خدمات و کاهش زمان انتظار مشتریان برای دریافت تسهیلات دنبال می‌شود.

وی افزود: در حال حاضر، ۱۶ محصول متنوع متناسب با ذائقه و نیاز مشتریان در حوزه بانکداری اجتماعی، خرد، اصناف و شرکتی طراحی و عملیاتی شده که بر اساس ضرایب مختلف، در خطوط گوناگون قابل ارائه است. این محصولات از طریق کانال‌های مختلف، اعم از شعب و بسترهای الکترونیکی و دیجیتال، در اختیار مشتریان قرار می‌گیرد.

فتحعلی در ادامه به عملکرد بانک در حوزه تسهیلات تکلیفی اشاره کرد و گفت: در سال گذشته، بانک حدود ۱۸۰ درصد بودجه تسهیلات تکلیفی را پوشش داد و در سال جاری نیز نگاه ویژه‌ای به این حوزه وجود دارد. در بخش تسهیلات ازدواج و فرزندآوری، تا کنون ۷۳ درصد بودجه محقق شده و از مجموع ۸.۶ همت، حدود ۶.۳ همت تسهیلات پرداخت شده است. نکته قابل توجه آن است که بخش عمده این تسهیلات نیز به‌صورت غیرحضوری پرداخت شده و متقاضیان بدون مراجعه به شعب، از این خدمات بهره‌مند شده‌اند. این روند موجب ایجاد صفی از متقاضیان شده که پیش‌بینی می‌شود با تداوم پرداخت‌ها، تا پایان سال پوشش ۱۰۰ درصدی بودجه در این بخش محقق شود؛ همان‌گونه که در سال گذشته نیز پوشش بودجه‌ای فراتر از رقم ابلاغی و در حدود ۷۸ تا ۸۰ درصد مازاد به ثبت رسید.

وی درباره وضعیت مطالبات غیرجاری بانک نیز گفت: در پایان ۱۹ آذرماه ۱۴۰۴، نسبت مطالبات غیرجاری بانک حدود یک درصد است که بخش عمده آن به شرایط خاص ناشی از جنگ ۱۲روزه و معافیت اعطا شده از سوی بانک مرکزی به تسهیلات زیر ۷۰۰ میلیون تومان بازمی‌گردد. از آنجا که عمده تسهیلات بانک در این بازه زمانی زیر این سقف بوده، مشتریان فرصت دو تا سه ماهه‌ای برای بازپرداخت بدون جریمه در اختیار داشته‌اند. در حال حاضر روند مطالبات غیرجاری کاهشی است و پیش‌بینی می‌شود در ماه‌های آینده به سطوح متعارف سال‌های گذشته بازگردد.

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران اضافه کرد: نسبت پایین مطالبات غیرجاری، در مقایسه با شبکه بانکی ایران و حتی استانداردهای جهانی، عملکردی مطلوب و کم‌نظیر محسوب می‌شود که حاصل نرخ حداکثری ۴ درصد تسهیلات، اعتبارسنجی و رعایت بهداشت اعتباری با بهره‌گیری از هوش مصنوعی است. در این فرآیند، با استفاده از APIهای متصل به سازمان‌های مختلف، اطلاعات ارائه شده از سوی مشتریان راستی‌آزمایی شده و بر اساس رتبه اعتباری تصمیم‌گیری می‌شود؛ به‌گونه‌ای که برای مشتریان با رتبه اعتباری A، حتی سفته یا چک الکترونیکی نیز دریافت نمی‌شود و صرفاً قرارداد لازم‌الاجرا ملاک عمل است.

وی افزود: برای دیگر رتبه‌های اعتباری از ابزارهایی مانند سفته الکترونیکی و چک دیجیتال استفاده می‌شود، با این هدف که ضمن حفظ کرامت مشتری، حداقل مراجعه و کمترین میزان درگیری برای متقاضیان ایجاد شود. همچنین این یک درصد مطالبات غیرجاری، مطالبات سوخت شده نیست و صرفاً با تأخیر پرداخت می‌شود. وجوه انتظار ناشی از دیرکرد نیز در قالب مسئولیت اجتماعی هزینه می‌شود و در سال جاری، نزدیک به ۹۶ میلیارد تومان در این بخش تخصیص یافته است.

ترمیم نسبت کفایت سرمایه با افزایش سرمایه بانک

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران با تأکید بر اهمیت نسبت کفایت سرمایه به عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی ابلاغی بانک مرکزی، گفت: نسبت کفایت سرمایه که نشان‌دهنده میزان تاب‌آوری بانک‌هاست، از وضعیت مناسبی در بانک قرض‌الحسنه مهر ایران برخوردار است و با تحقق برنامه افزایش سرمایه تا سطح ۲۲ همت، این نسبت به‌طور قطع ترمیم شده و در وضعیت بهتری قرار خواهد گرفت.

وی افزود: حداقل نسبت کفایت سرمایه ابلاغی بانک مرکزی ۸ درصد است و بانک قرض‌الحسنه مهر ایران با کفایت سرمایه ۹.۲ درصد توانسته این نسبت را به میزان ۱.۲ واحد درصد بالاتر از نرخ ابلاغی محقق کند که بیانگر وضعیت مطلوب بانک از منظر نظارتی است.

فتحعلی در ادامه با اشاره به ملاحظات تنظیم‌گری بانک مرکزی در حوزه رشد مقداری ترازنامه، خاطرنشان ساخت: یکی از دغدغه‌های اصلی بانک مرکزی، کنترل رشد نقدینگی است؛ به‌طوری‌که رشد نقدینگی در سال جاری حدود ۲۶ درصد و رشد نقطه به نقطه آن نزدیک به ۳۸ درصد بوده که بر همین اساس، تکالیفی به شبکه بانکی ابلاغ شده که بانک قرض‌الحسنه مهر ایران نیز در چارچوب این سیاست‌ها، مدیریت رشد ترازنامه را در دستور کار قرار داده است.

وی افزود: در ماه‌های گذشته تمرکز کنترل رشد ترازنامه بیشتر بر سمت دارایی‌ها بود، اما طی حدود یک ماه اخیر این رویکرد به سمت بدهی‌ها تغییر یافته؛ به این معنا که در حوزه جذب سپرده‌ها نیز سقف‌های مشخصی برای بانک‌ها تعیین شده است. از آنجا که بانک قرض‌الحسنه مهر ایران یک بانک تعهدی است و منابع جذب‌شده باید به پرداخت تسهیلات اختصاص یابد، مذاکراتی در حال انجام است تا نسبت ابلاغی ۲.۵ درصدی به سطح متناسب‌تری اصلاح شود و در آینده، بانک با محدودیتی در پرداخت تسهیلات مواجه نشود.

تخصصی شدن بانک‌ها و فرصت توسعه بانک‌های قرض‌الحسنه

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران با اشاره به عملکرد بانک در حوزه جذب منابع قرض‌الحسنه، گفت: بر اساس بررسی‌های صورت گرفته و با توجه به اطلاعات منتشر شده، بانک قرض‌الحسنه مهر ایران در حوزه سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری، در بین بانک‌های برتر قرار گرفته است.

فتحعلی در ادامه با اشاره به سیاست‌های مندرج در برنامه هفتم توسعه، اظهار داشت: بر اساس رویکردهای جدید، شبکه بانکی به سمت تخصصی‌سازی حرکت کرده و در ۶ دسته جامع، قرض‌الحسنه، تخصصی، تجاری، توسعه‌ای، پس‌انداز و تسهیلات مسکن قرار می‌گیرند که این اقدام می‌تواند ارائه خدمات تخصصی در حوزه قرض‌الحسنه را برای بانک فراهم کند.

جایگاه بانک مهر ایران در شاخص‌های سپرده، تسهیلات و بهره‌وری شبکه شعب

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران با اشاره به جایگاه بانک در حوزه سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری گفت: بانک قرض‌الحسنه مهر ایران در این حوزه رتبه چهارم را در میان بانک‌های بورسی به خود اختصاص داده؛ جایگاهی که بالاتر از میانگین صنعت و در کنار بانک‌های با سابقه قرار می‌گیرد. این دستاورد، حاصل ۱۸ سال خدمت صادقانه بانک است و بدون اغراق، برگ زرینی در عملکرد بانک محسوب می‌شود. وی افزود: با احتساب مجموع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و جاری، بانک قرض‌الحسنه مهر ایران رتبه دوم را در میان بانک‌های بورسی، به دست آورده است. این موفقیت نشان‌دهنده اقبال عمومی مردم به بانک در شرایط اقتصادی و تورمی کشور است؛ به‌گونه‌ای که منابع جذب شده مجدداً در اختیار خود مردم قرار گرفته است.

فتحعلی در ادامه به جایگاه بانک در سایر شاخص‌ها اشاره کرد و گفت: در حوزه مانده سپرده مشتریان و با لحاظ همه انواع سپرده‌ها و با توجه به اینکه بانک قرض‌الحسنه مهر ایران سپرده‌های سرمایه‌گذاری ندارد، بانک رتبه هفتم را در نظام بانکی کشور به خود اختصاص داده است. همچنین در حوزه تسهیلات، از نظر حجم و قدر مطلق منابع، رتبه پنجم در شبکه بانکی ثبت شده است.

وی تأکید کرد: در شاخص نسبت تسهیلات به سپرده‌ها، حدود ۸۹ درصد منابع بانک به مصرف پرداخت تسهیلات رسیده؛ به‌گونه‌ای که نزدیک به ۱۱ درصد منابع به عنوان سپرده قانونی و حدود ۵ درصد به‌عنوان ذخیره نقدینگی نگهداری می‌شود. سیاست بانک بر این است که حداکثر منابع جذب‌شده، در چارچوب سیاست‌های ابلاغی بانک مرکزی، به پرداخت تسهیلات اختصاص یابد.

بهره‌وری شعب و نیروی انسانی

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران با اشاره به شبکه شعب بانک، گفت: تعداد شعب بانک ۵۱۶ واحد است که از این حیث بانک رتبه پنجم را در سیستم بانکی کشور دارد. پوشش گسترده جغرافیایی در سراسر سرزمین اصلی، یکی از مزیت‌های رقابتی بانک محسوب می‌شود.

وی ادامه داد: بررسی شاخص‌های بهره‌وری نشان می‌دهد بانک قرض‌الحسنه مهر ایران بالاترین سطح بهره‌وری را از نظر نسبت تعداد کارکنان به مشتریان دارد؛ به‌گونه‌ای که با سرانه حدود ۸ نفر نیروی انسانی در هر شعبه، خدمات به نزدیک به ۲۲ میلیون مشتری ارائه می‌شود. این در حالی است که میانگین صنعت بانکی حدود ۱۵ نفر در هر شعبه است که این شاخص برای بانک مهر ایران یک رکورد محسوب می‌شود. فتحعلی خاطرنشان ساخت: در سال گذشته، بانک قرض‌الحسنه مهر ایران بیش از ۴ میلیون و ۷۶۰هزار فقره تسهیلات پرداخت کرده که بالاترین تعداد پرداخت تسهیلات در سیستم بانکی کشور بوده است. امسال نیز تا به امروز ۳میلیون و ۸۰۰هزار فقره تسهیلات با میانگین سرانه ۹۱ میلیون تومان پرداخت شده که پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال این رقم به بیش از ۵ میلیون فقره افزایش یابد.

مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران اضافه کرد: از ابتدای تأسیس بانک تا به امروز ۲۷ میلیون فقره وام به ارزش حدود ۱۲۰۰ همت به مشتریان پرداخت شده است.

وی گفت: با توسعه جدی بانکداری دیجیتال، تلاش می‌شود این سطح از بهره‌وری حفظ شود، قیمت تمام‌شده پول کاهش یابد و حتی نرخ ۴ درصدی تسهیلات نیز در آینده کاهش پیدا کند تا بانک بتواند رکوردهای فعلی خود را نیز ارتقا دهد.